

Bezoekadres
Stadhuis, Amstel 1
1011 PN AMSTERDAM

Postbus 202
1000 AE AMSTERDAM
Teksttelefoon 020 620 9279
www.amsterdam.nl

Gemeente Amsterdam

Pieter Hilhorst
wethouder

Retouradres: B&W, Postbus 202, 1000 AE AMSTERDAM

de leden van de raadscommissie Jeugd, ICT en Financiën

Datum 23 januari 2013
Behandeld door A. Herbrink
Doorkiesnummer 06 20388199
E-mail a.herbrink@dmo.amsterdam.nl
Onderwerp Rapportages schoolkeuze en nieuwe scholen

Geachte leden van de Commissie,

Voor uw vergadering van 6 februari zijn twee onderzoeksrapporten geagendeerd:

1. het rapport "Berlage of Barlaeus?" over het schoolkeuzeproces door de ogen van Amsterdamse ouders;
2. het rapport "Plannen voor nieuwe middelbare scholen: wat vinden de Amsterdamse ouders er van?".

In deze brief ontvangt u een reactie op de belangrijkste onderzoeksresultaten.

Achtergrond onderzoek nieuwe scholen

In 2011 hebben de Amsterdamse schoolbesturen Voortgezet Onderwijs en de gemeente Amsterdam afspraken gemaakt over nieuwe scholen in het kader van het Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen (RPO). Deze afspraken zijn vastgelegd en verder uitgewerkt in De Kaarten Uitgelegd (DKU), de concretisering van het RPO. Mijn voorganger heeft daar uitvoerig met u over gesproken.

U heeft bij die besprekingen aangegeven dat ouders betrokken moeten worden bij de voorgenomen plannen. Ook ouders en ouderorganisaties als OCO (Onderwijs Consumenten Organisatie) en VSA (Stichting Vrije Schoolkeuze Amsterdam) hebben daar bij de schoolbesturen en de gemeente op aangedrongen. Daarop heeft de gemeente besloten onderzoek uit te laten voeren naar de mening van ouders en leerlingen over de gemaakte plannen. Dit onderzoek is uitgevoerd door de dienst O&S onder alle ouders in Amsterdam met een kind in groep 8. De gemeente heeft de ouderorganisaties nauw betrokken bij de voorbereiding en uitvoering van de onderzoeken.

Achtergrond onderzoek schoolkeuzeproces

In DKU is ook de afspraak gemaakt de kernprocedure te herzien. Het OSVO (de koepel van VO schoolbesturen) en BBO (de koepel van PO schoolbesturen) werken daar nu aan. Zij zullen op korte termijn een voorstel presenteren aan de

gemeente. Dat voorstel toetst de gemeente aan een gemeentelijk toetsingskader dat u eerder in de Commissie heeft besproken. De kernprocedure is een set van afspraken tussen schoolbesturen en de gemeente waarin de overgang van leerlingen van de basisscholen naar het voortgezet onderwijs wordt geregeld. De mening van ouders speelt hierbij een grote rol: hoe ervaren zij de overstap? Welke aspecten spelen voor hen een rol bij de schoolkeuze? Welke zaken kunnen beter? Het rapport "Berlage of Barlaeus?" gaat hier op in.

Belangrijkste uitkomsten

Graag ga ik in op de volgende zes belangrijke uitkomsten van de twee onderzoeken:

- 1) Kwaliteit is voor ouders het belangrijkste aspect bij de schoolkeuze;
- 2) Ouders willen dat de problemen met het loten worden opgelost;
- 3) Ouders willen het liefst naar een school met opstroommogelijkheden;
- 4) Ouders willen eerlijke kansen bij de inschrijving, en de toewijzing laten plaatsvinden op basis van drie voorkeuren;
- 5) Naarmate het opleidingsniveau van ouders toeneemt, verloopt het keuzeprocess bewuster;
- 6) Ouders zijn voorstander van nieuwe scholen aan de rand van de stadsdelen binnen de ring.

Ad 1) Kwaliteit is voor ouders het belangrijkste aspect bij de schoolkeuze.

Deze uitkomst onderstreept het belang van op orde krijgen en houden van de kwaliteit van het voortgezet onderwijs. Onderwijskwaliteit is primair de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen; de gemeente faciliteert de schoolbesturen en scholen daarbij vanuit haar maatschappelijke verantwoordelijkheid. Vorig jaar is de Kwaliteitsimpuls Voortgezet Onderwijs Amsterdam (KVA) gestart. Zes VO scholen nemen nu deel aan de verbeteraanpak van de KVA. Recente publicaties (Dronkers, Elsevier) over de kwaliteit van het voortgezet onderwijs laten zien dat de kwaliteit in het Amsterdamse VO op onderdelen nog steeds voor verbetering vatbaar is.

Informatie over de (kwaliteit van de) school is voor ouders onontbeerlijk bij het maken van een afgewogen keuze. Echter, niet alle ouders begrijpen de informatie van de Inspectie van het Onderwijs of lezen de Volkskrant of Elsevier. Daarom heeft de gemeente met het OSVO afspraken gemaakt over een stedelijke monitoring van het Amsterdamse VO. Doel van de monitor is de beschikbare informatie over de Amsterdamse scholen zo helder en overzichtelijk mogelijk ter beschikking te stellen aan alle ouders in de stad.

Ad 2) Ouders willen dat de problemen met het loten worden opgelost.

Elk jaar zit een groot deel van de leerlingen in groep 8 in spanning: wordt hij of zij ingeloot op de school van de eerste voorkeur? Vaak is het ook dringen om toegelaten te worden tot de school van de tweede en soms zelfs derde voorkeur. Gevolg is een lange periode van stress en onzekerheid. Ouders hebben in het onderzoek aangegeven dat ze graag willen dat het lotingsvraagstuk wordt opgelost.

De schoolbesturen en scholen zijn primair verantwoordelijk voor een aantrekkelijk en kwalitatief goed aanbod dat aansluit bij de vraag van ouders en leerlingen. De gemeente heeft er bij de schoolbesturen herhaaldelijk op aangedrongen om

daarvoor te zorgen. Dat heeft uiteindelijk geleid tot De Kaarten Uitgelegd. Vorig jaar heeft de gemeente een actieve bijdrage geleverd om zoveel mogelijk kinderen een plek te kunnen geven op de school van hun eerste voorkeur. Hyperion, Caland 2 en IJburg 2 hebben een aantrekkelijk en geprofileerd aanbod dat interessant is voor ouders en leerlingen. De gemeente is blij dat de besturen en scholen actie hebben ondernomen. In Noord start komend jaar de Bredero Havo. Vooral in dat segment (havo) is het afgelopen jaar veel geloot. Deze nieuwe initiatieven tonen aan dat scholen steeds vaker proberen in te spelen op de vraag van ouders en leerlingen. Maar het kan nog veel beter. Waar mogelijk zal de gemeente ook dit jaar faciliteren bij het terugdringen van het aantal uitlotingen.

We zijn echter ook gebonden aan wet- en regelgeving. Op het gebied van het stichten van scholen bestaan eenduidige, nationale regels. Landelijk zijn de verschillen in de behoefte aan onderwijsvoorzieningen echter heel groot. In het ene deel van het land krimpt het aantal leerlingen. In het andere deel van het land, en vooral in de Randstad, neemt het aantal leerlingen nog steeds toe. Hier kraakt en schuurt de huidige wet- en regelgeving. Momenteel evalueert het ministerie van OCW de wet op de voorzieningenplanning (RPO). Amsterdam is als aparte casus in deze evaluatie opgenomen waarbij alle relevante actoren (gemeente, schoolbesturen, ouders) zijn betrokken. Ik zal er bij de Minister op blijven aandringen dat de huidige wetgeving van de voorzieningenplanning moet worden aangepast.

Ad 3) Ouders willen het liefst naar een school met opstroommogelijkheden.

Dit raakt de discussie die in de stad wordt gevoerd over categoriaal onderwijs versus brede scholengemeenschappen. Aan de ene kant zien de brede schoolgemeenschappen een verdergaande categorialisering van het onderwijs als een bedreiging. Aan de andere kant vraagt een deel van de ouders de afgelopen jaren juist om meer categoriaal onderwijs, waarbij de opmerking moet worden gemaakt dat die trend dalend is. De inschrijfronde voor schooljaar 2012 – 2013 heeft laten zien dat brede scholengemeenschappen in trek zijn. Ouders hebben blijkbaar behoefte aan scholen die meerdere onderwijsniveaus aanbieden en daarmee de mogelijkheid tot opstroom. De gemeente heeft de schoolbesturen het afgelopen jaar gefaciliteerd om aan deze vraag te voorzien (m.n. uitbreiding IJburg College en Caland Lyceum). Het is primair aan de schoolbesturen om verder in te spelen op deze behoeften.

Ad 4) Ouders willen eerlijke kansen bij de inschrijving en de toewijzing laten plaatsvinden op basis van drie voorkeuren.

Veel ouders vinden het oneerlijk dat leerlingen van buiten Amsterdam zich kunnen inschrijven in Amsterdam én op de school in de eigen woonplaats. Een Amsterdamse leerling kan zich maar op één school inschrijven. Deze ongelijkheid zal vanaf komend schooljaar niet meer bestaan. Leerlingen van buiten Amsterdam die zich de komende periode inschrijven op een school in Amsterdam moeten verklaren dat ze zich maar op 1 school hebben aangemeld. Dit voorkomt oneerlijke concurrentie ten opzichte van de Amsterdamse leerlingen.

Eerder in deze brief ben ik ingegaan op de stress die het loten met zich meebrengt. Samen met de schoolbesturen en hoogleraren van de VU en UVA zijn we aan het kijken of het systeem van aanmelden en plaatsen makkelijker en minder stressvol kan verlopen, waardoor er niet meer in meerdere rondes moet

worden geloot. Komend jaar willen de schoolbesturen dit systeem testen en gaat – naar verwachting - de zogenoemde pilot matching van start. Dit is een simulatie die parallel loopt aan de gewone inschrijving. Dit jaar vindt de definitieve plaatsing nog plaats volgens de bestaande afspraken. In de pilot moeten de ouders een aantal voorkeursscholen aangeven. Kinderen worden dan gematched op basis van hun voorkeuren. Ik zal u in maart nader berichten over deze pilot.

De gemeente benadrukt dat matching een oplossing kan bieden op het beter verdelen van de schaarste. Het maakt de schaarste in het door ouders gewenste aanbod echter niet minder groot.

Ad 5) Naarmate het opleidingsniveau van ouders toeneemt, verloopt het keuzeproces bewuster. Ouders met een vmbo-achtergrond bezoeken vaak maar één school tijdens de open dagen, terwijl ouders met een vwo-achtergrond vaak wel drie of meer scholen bezoeken. Deze ouders zijn ook het best geïnformeerd over de school van hun keuze.

Schoolkeuze is een belangrijk moment in de schoolloopbaan van kinderen. Hoe bewuster de leerlingen hun keuze maken, hoe groter de kans dat de schoolloopbaan succesvol verloopt. Ik zie deze uitkomst dan ook als een opdracht om ouders uit alle lagen van de bevolking zo goed mogelijk te informeren en voor te lichten over de schoolkeuze (o.a. met de stedelijke VO monitor). De gemeente ziet hier vooral een rol weggelegd voor de basisscholen, de scholen in het voortgezet onderwijs en de ouderorganisaties zoals de Onderwijs Consumenten Organisatie (OCO).

Ad 6) Ouders zijn voorstander van nieuwe scholen aan de rand van de stadsdelen binnen de ring.

Het is een goede ontwikkeling dat ook buiten populaire stadsdelen zoals Centrum en Zuid aantrekkelijke scholen te vinden zijn. Deze scholen trekken kinderen uit alle lagen van de bevolking. Ik ben dan ook blij met de onderzoeksuitkomst dat 40% van de ouders graag naar een school wil die een juiste afspiegeling vormt van de Amsterdamse samenleving. Scholen in Amsterdam Zuidoost zijn minder in trek bij ouders en leerlingen.

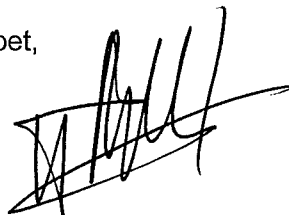
Conclusie

De uitkomsten van het onderzoek bevestigen in grote lijnen dat de gemaakte afspraken voor nieuwe en nieuw te ontwikkelen VO-scholen op instemming kunnen rekenen van de ouders. Zuidoost vormt daarop een uitzondering. Als dat nodig is, zal ik me hard maken voor bijsturing van de plannen, in nauw overleg met de schoolbesturen. In 2015 wordt het volgende RPO opgesteld en ga ik in gesprek met de schoolbesturen over spreiding, profilering en vooral een betere aansluiting van het aanbod op de vraag van ouders en leerlingen.

Een groot deel van de gemaakte afspraken in het kader van het RPO worden uitgevoerd binnen de Kwaliteitsimpuls Voortgezet Onderwijs Amsterdam. U ontvangt voor de zomer een tussenrapportage over de stand van zaken. Onderdeel van die tussenrapportage zijn de afspraken die momenteel in voorbereiding zijn over de herijking van de kernprocedure.

Graag ga ik over de uitkomsten van de onderzoeken met u in gesprek in de Commissievergadering van 6 februari.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Pieter Hilhorst', written over a horizontal line.

Pieter Hilhorst

Wethouder Onderwijs en Jeugd